

INDUSTRIA DE PANIFICAȚIE – ȘI INDICII STATISTICI ÎN APLICARE

Aliona DUHLICHER, Pantelemon FRĂSÂNEANU, Grigore DUHLICHER

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *Una din ramurile strategice ale economiei naționale a Republicii Moldova este industria de panificație. Pentru a asigura performanțe înalte în ramura dată, ca și în orice alt domeniu de activitate, este necesară o adaptare a acesteia la schimbările, ce au loc în cadrul mediului în care funcționează. Pentru a putea asigura aceste nivele superbe, este nevoie de monitorizat și efectuat un control permanent al activității date. Însă, pentru aceasta este important de cunoscut în esență particularitățile domeniului de activitate, ca specificul, apartenența sa în cadrul economiei naționale.*

Cuvinte-cheie: *Industria. Industria de panificație. Indici statistici. Indicii prețurilor. Indicii volumului fizic. Indicii valorii producției. Fenomene și procese. Economie națională. Ramuri strategice.*

Una din ramurile strategice ale economiei naționale a Republicii Moldova este industria de panificație. Pentru a putea asigura nivele superbe, este nevoie de monitorizat și efectuat un control permanent al activității date și pentru aceasta este important de cunoscut în esență particularitățile domeniului de activitate, ca specificul, apartenența sa în cadrul economiei naționale. Numai printr-o înțelegere a fenomenelor și proceselor ce parcurg în domeniu, se poate ușor de orientat în sistem și de luat deciziile respective, privind funcționarea cât mai eficientă a lui, privind direcționarea activității spre o tendință optimistă de dezvoltare, prin implementarea diverselor măsuri raționale și alternative, depistate în urma monitorizării și controlului exercitat asupra activității date. Este de constatat că, cadrul economiei oricărei țări se redă printr-un ansamblu de activități economice (vezi sursa [3]), care sunt desfășurate sub aspect tehnologic și social-economic, necesare pentru viața și activitatea oamenilor. În funcție de aceasta, volumul lor de activitate diferă de la o activitate la alta, de la o perioadă la alta, dar diversitatea se redă și în dependență de utilitatea lor în viața și activitatea oamenilor și/sau a societății (vezi tabelul T.1).

T.1. Contribuția genurilor de activități în crearea PIB a RM pe perioada 1995...2016

Indicatorii		Valoarea indicatorilor în anul					
		1995	2012	2013	2014	2015	2016
0		1	2	3	4	5	6
1	1. Produsul intern brut (prețuri curente), mil. lei:	6480	27619	100510,5	112049	122563	134476
2	ritmul de creștere de bază, %	100	581,0	1551,1	1729,2	1891,4	2075,2
3	ritmul de creștere în lanț, %	100	117,5	113,9	111,5	109,4	109,7
4	1.1. valoarea adăugată brută, total:	89,0	84,0	83,3	84,3	84,8	85,2
5	ritmul de creștere de bază a valorii, %	100	550,4	1457,5	1645,2	1808,4	1993,9
6	1. Agricultură, vânatului și silvicultura	29,0	16,4	12,3	13	12,2	12,2
7	ritmul de creștere de bază a valorii, %	100	324,8	653,1	771,0	791,2	865,5
8	3-5 Industria:	25,0	15,8	14,3	15,1	15,2	15,1
9	ritmul de creștere de bază a ponderii, %	100	63,1	59,1	60,4	61,0	60,3
10	ritmul de creștere de bază a valorii, %	100	366,9	917,0	1044,4	1154,0	1251,8
11	4. Industria prelucrătoare	23,0	13,3	11,7	12,1	12,3	12,2
12	ritmul de creștere de bază a ponderii, %	100	58,6	24,5	24,7	25,4	20,9
13	ritmul de creștere de bază a valorii, %	100	340,2	379,3	426,8	480,6	433,0
14	7. Comerț cu ridicata și cu amănuntul	8,0	10,4	13,6	13,7	13,7	14,3
15	ritmul de creștere de bază a valorii, %	100	760,0	995,2	1298,6	1576,2	1538,5
16	→17 Alte activități	20,0	27,8	31,4	28,1	29,2	29,4
17	ritmul de creștere de bază a valorii, %	100	809,9	4241,1	4722,3	5395,5	5834,3

Sursa: *Prelucrat de autori în baza informației surselor [2, 3].*

Notă: *Numerotația activităților corespunde numerotării din CAEM [3] și extrasul activităților este prezent în tabelul T.1.1.*

Datele expuse în T.1, ne permite să urmărim rolul activităților dezvoltate în crearea PIB-lui, ce se exprimă prin ponderea fiecărei activități în totalul acestui produs. Urmărind evoluția, observăm că, cu fiecare an de activitate, volumul activităților dezvoltate se modifică, iar ponderea remarcată vorbește despre modificarea rolului activităților în totalul economiei. Este de constatat că, *Industria de Panificație* are apartenența generală către industria și respectiv apare ca componentă de bază în cadrul economiei naționale a RM.

T.1.1. Nomenclatorul activităților Economiei și a domeniului Industriei RM

Cod	Secțiune - X	Diviziune - 00	Grup ă	Clasă să	Subclasa	Denumirea activității economice
0	1	2	3	4	5	6
1	I. Activitățile Sferei producției materiale					
2	1.	A	01-02			Agricultura, economia vânatului și silvicultura
3	2.	B	05			Pescuitul, piscicultura
4	3-5	C- D -E	10-37, 40-41			Domeniul industriei
5	3.	C	10-14			Industria extractivă
6	4.	D	15-37			Industria prelucrătoare
7		DA	15-16			Industria alimentară, a băuturilor și a tutunului
8			15(...)			<i>Industria alimentară și a băuturilor</i>
9				15.6(...)		Fabricarea produselor de morărit, amidon, produse amidon
10				15.8(...)		<i>Fabricarea altor produse alimentare</i>
11				15.81	15.81	Fabricarea pâinii și a produselor de patiserie proaspete
12				15.82	15.82	Fabricarea pesmeților, biscuiților cu păstrare de lungă durată
13				15.9(...)		Fabricarea băuturilor
14			16	16.0	16.00	Fabricarea produselor de tutun
15	5.	E	40-41			Energie Electrică Și Termică, Gaze Și Apă
16	6.	F	45			Construcții
17	9.	I	60-64			Transporturi și comunicații
18	II. Activitățile Sferei neproductivă					
19	7-17	G	50-52			Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea

Sursa: Prelucrat de autori în baza informației sursei [3].

Din excursul efectuat în baza datelor din T.1. am urmărit locul industriei de panificație în cadrul economiei naționale și putem constata că ramura dată este o componentă de bază a industriei alimentare și a băuturilor, este o subramură a industriei alimentare, este o ramură specifică a industriei prelucrătoare, este o componentă a industriei, ce în măsură utilității contribuie la viața social-economică a societății, contribuie la creșterea economică și la sporirea progresului economic și social. Prin sectorul dat populația este asigurată cu producție de primă necesitate, cu pâine, dar și alte produse de patiserie proaspete. Însă este de necrezut faptul, că așa producție de o importanță strategică, ca fabricarea pâinii, nu este scoasă ca o activitate aparte în tot setul de activități, dar vine ca o componentă a elementului structural „Fabricarea altor produse alimentare”, inclusiv pe lângă „fabricarea zahărului”. Este de menționat că, „Fabricarea produselor de morărit și a produselor din amidon” vine ca activitate specifică aparte cu codul ei nemijlocit DA15.6, în cadrul Industriei alimentare și a băuturilor – DA15, iar Panificația de bază, nu vorbim de „Fabricarea pesmeților și biscuiților cu termen de păstrare de lungă durată – DA15.82” sau de „Fabricarea macaroanelor, tăiețelilor și produselor făinoase analoge – DA15.85”, este situată în clasificator în compartimentul DA15.81, adică vine ca o clasă aparte în grupa DA15.8 – „Fabricarea altor produse alimentare”.

În T.2, propunem evoluția industriei de panificație pe anii 1995...2015, pentru a putea urmări volumul de activitate și dezvoltarea în timp(vezi tabelul T.2).

T.2. Evoluția valorii producției fabricate a Industriei de Panificație a RM în perioada 1995...2016

Indicatorii		Volumul indicatorilor în anii din dinamică					
		1995	2012	2013	2014	2015	2016
0		1	2	3	4	5	6
1	1. Volumul producției industriale în prețuri curente, mil. lei:	4265,2	36362,2	39403,3	43548,0	45654,9	48138,8
2	1.1. industria prelucrătoare, total:	3564,6	30147,7	31707,3	35452,3	37706,6	40035,9
3	1.1.1. industria alimentară:	2415	16187,1	11966,9	13440,3	13823,7	13558,9
4	1.1.1.1. industria alimentară și a băuturilor:	2252	15587,6	11521,5	13107,7	13600,2	13338,8
5	1.1.1.1.1. fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie	232	1370,2	1488,8	1542,4	1698,9	1786,6

Sursa: Prelucrat de autori în baza informației surselor [2] și [4].

După cum observăm din datele T.2., volumul de activitate a ramurii s-a modificat esențial față de baza-anul 1995, vedem o tendință continuă de creștere a mărimii volumului pe parcursul dinamicii analizate. Am vrea să admitem, că din analiza efectuată față de domeniu, volumul este practic în creștere în toți anii de la bază până la moment.

Însa, pentru a vedea nivelul de dezvoltare în timp, care s-a înregistrat pe ramura pe parcursul dinamicii 1995...2016, vom folosi *teoria indicilor agregați ai dinamicii*.

*** În continuare propunem *indicii agregați ai valorii producției fabricate*. Pentru aceasta este nevoie de cunoscut nivelul producției anului de baza sau precedent în prețuri curente și nivelul producției anului curent în prețuri curente și raportul dintre nivelul anului curent și cel precedent sau de baza și este indicele dat, primul va caracteriza modificarea în lanț, al doilea - modificarea de baza (vezi tabelul T.3).

T.3. Indicii agregați a valorii producției a Industriei de Panificație a RM în perioada 1995...2016

Indicatorii		Volumul indicatorilor în anii din dinamică					
		1995	2012	2013	2014	2015	2016
0		1	2	3	4	5	6
1	1. Indicii agregați ai valorii producției fabricate a Industriei, %:	-	-	-	-	-	-
2	1.1. de baza - de anul 1995	100	590,6	641,7	664,8	732,3	770,1
3	1.2. în lanț - fata de anul precedent	100	105,1	108,7	103,6	110,1	105,2
4	2. Indicatori în exclusivitate - volumul producției, mil. lei:	-	-	-	-	-	-
5	2.1. anul curent în prețuri curente	232	1370,2	1488,8	1542,4	1698,9	1786,6
6	2.2. anul precedent în prețuri curente	232	1303,7	1370,2	1488,8	1542,4	1698,9
7	2.3. anul de baza în prețuri curente	232	232	232	232	232	232

Sursa: Prelucrat de autori în baza informației sursei [2].

Urmărind datele, la condițiile anului 2016, valoarea producției de panificație în anul curent față de perioada de bază a crescut de 7,7 ori, unde în lanț este în creștere doar de 1,50 ori.

Este de admis, că volumul de activitate este evaluat în prețuri curente și valoare data este influențată de doi factori de baza, de modificarea volumului fizic și de modificarea prețurilor la producția fabricată, și această valoare nu ne dă poziția corectă privind evoluția producerii cu seama - producției în expresie naturală.

*** În continuare propunem *indicii agregați ai volumului fizic al producției fabricate*. Pentru aceasta este nevoie de cunoscut nivelul producției a anului precedent în prețuri curente în funcție de analiza curenta și nivelul producției anului curent în prețuri comparabile, fie ale anului de baza, fie în lanț, și raportul dintre nivelul anului curent în prețuri comparabile în lanț și a anului precedent sau raportul dintre nivelul anului curent în prețuri comparabile de baza și a anului de baza și sunt indicii dați, primul va caracteriza modificarea în lanț, al doilea - modificarea de baza (vezi tabelul T.4).

T.4. Indicii agregați ai volumului fizic a producției Industrii de Panificație în perioada 1995...2016

Indicatorii		Volumul indicatorilor în anii din dinamică					
		1995	2012	2013	2014	2015	2016
0		1	2	3	4	5	6
1	1. Indicii agregați ai volumului fizic al producției, %:						
2	1.1. de baza - de anul 1995	100	138,3	145,1	143,2	152,2	156,1
3	1.2. în lanț - fata de anul precedent	86,0	97,7	104,9	98,7	106,1	102,6
4	2. Indicatori în exclusivitate - volumul producției, mil. lei:	-	-	-	-	-	-
5	2.1. anul precedent în prețuri curente	232	1303,7	1370,2	1488,8	1542,4	1698,9
6	2.2. anul curent în prețuri comparabile-anul 1995	232,0	321,3	337,1	332,7	353,0	362,2
7	2.3. anul curent în prețuri comparabile-anul precedent	232,0	1275,0	1437,3	1469,4	1636,5	1743,1

Sursa: Prelucrat de autori în baza informației sursei [2].

Urmărind rezultatele obținute, observăm ca volumul fizic de activitate a industriei analizate față de anul de bază este cu 56,1% mai mare, pe când valoarea era cu 670% mai mare, iar în lanț este în creștere doar cu 2,6%. Deci, capacitatea de producție pentru așa serie nu s-a schimbat esențial.

După cum observăm, indicele de creștere a producției fizice nu este la fel ca cel al indicelui de creștere a producției în expresie valorică, acest moment impune, că valoarea este influențată în medie de creșterea/diminuarea prețurilor de realizare a producției finite.

*** În continuare propunem **indicii agregați ai prețurilor producției fabricate**. Pentru aceasta este nevoie de cunoscut nivelul producției a anului curent în prețuri curente și în prețuri comparabile, fie în prețurile anului de baza, fie în lanț, și raportul dintre nivelul în prețuri curente și a nivelului în prețuri comparabile de baza sau în lanț și sunt indicii dați, primul va fi de baza, al doilea - în lanț_(vezi tabelul T.5).

T.5. Indicii agregați ai prețurilor producției Industrii de Panificație a RM în perioada 1995...2016

Indicatorii		Volumul indicatorilor în anii din dinamică					
		1995	2012	2013	2014	2015	2016
0		1	2	3	4	5	6
1	1. Indicii agregați ai prețurilor producției fabricate:						
2	1.1. de baza - de anul 1995	100	426,4	441,7	463,6	481,3	493,3
3	1.2. în lanț - fata de anul precedent	100	107,5	103,6	105,0	103,8	102,5
4	2. Indicatori în exclusivitate - volumul producției, mil. lei:	-	-	-	-	-	-
5	2.1. anul curent în prețuri comparabile-anul 1995	232,0	321,3	337,1	332,7	353,0	362,2
6	2.2. anul curent în prețuri comparabile-anul precedent	232,0	1275,0	1437,3	1469,4	1636,5	1743,1
7	2.3. anul curent în prețuri curente	232	1370,2	1488,8	1542,4	1698,9	1786,6

Sursa: Prelucrat de autori în baza informației sursei [2].

Dacă analizăm nivelul indicelui obținuți, prin care se urmărește dinamica celui de-al doilea factor de influență a valorii producției fabricate și anume a prețurilor de realizare, atunci putem admite că față de anul/perioada de bază valoarea producției a fost influențată cu fiecare an de creșterea prețurilor, deoarece nivelul indicelui este mai mare ca 100%. Este de admis, ca din analiza efectuată fata de domeniu, numai câțiva ani din seria totală 1995-2016 au înregistrat nivele mai mici ca 100% sau mai mare ca 1, dacă ne referim la exprimarea în coeficient a indicatorilor analizați și anume 2002 - 99,2%, 2003 - 98%, 2005 - 94,9% și anul 2009 - 96,6%. Dacă urmărim valorile anului 2016 în comparație cu anul 1995, atunci vedem ca prețurile au crescut de 4,9 ori, pe când producția fizică a crescut cu doar 1,5 ori. Deci, pentru fiecare perioadă curentă, este evidentă influența modificării prețurilor asupra valorii producției fabricate și putem admite că valoarea producției fabricate a fost influențată în medie de creșterea prețurilor.

În așa fel, putem admite că valoarea producției fabricate a domeniului dat, adică a industriei de panificație, este dependentă de ambii factori de bază, și de cantitatea producției fabricate și de nivelul prețurilor.

De aceea considerăm optimală, una din direcțiile principale de menținere și/sau amplificare a rezultatelor cantitative finale, este diversificarea și modernizarea continuă a sortimentului de producție din parte producătorilor domeniului dat, în funcție de posibilitățile de plată a cumpărătorilor, și de modernismul consumului și stilul de viață a consumatorilor în lumea contemporană. Respectiv, considerăm că în funcție de aceasta se va conduce la creșterea volumului de activitate, atât la nivel de agent economic, cât și la nivelul industriei și se va contribui la creșterea economiei naționale, desigur într-o manieră eficientă.

Deci, în final am vrea să admitem că, în lucrarea dată, s-a arătat valoarea în viața social-economică a comunității a industriei de panificație și s-a arătat esența și aplicarea nemijlocită a indicilor statistico-economici în analiza unui anumit domeniu sau a unei anumite activități economice din cadrul economiei naționale. Ce ține de *industria analizată* este o activitate economică în cadrul căreia se fabrică pâinea și alte produse proaspete de patiserie, este un gen specific de activitate, din cadrul activităților industriei prelucrătoare alimentare și este o componentă a industriei alimentare și a băuturilor. Dar necâtând că, industria de panificație contribuie esențial sau nu în viața social-economică a societății, este de constatat că, prin rolul producției de bază, ce-o asigură pe piață, ea este și trebuie considerată o *industrie strategică*.

Ce ține de *indicii utilizați*, putem menționa că, sunt niște indicatori relativi, ce pot fi exprimați și procentual și ca coeficient. Indicatori care se determină în baza a doua perioade - a perioadei curente și de bază, fie precedentă, fie un oarecare an/perioadă din trecut care va veni ca baza de comparare^(vezi sursa 1). Anume prin ei se urmărește dinamica indicatorilor analizați și în cazul dat - valoarea producției finite. Deci, dacă vrem să urmărim dinamica unor indicatori agregați, dacă vrem să analizăm în timp indicatori cantitativi și indicatori calitativi, apoi aplicăm teoria indicilor statistici ai dinamicii, *teoria indicilor agregați ai dinamicii*.

Bibliografie

1. Duhlicher A. și alții. *Aspecte și proceduri contemporane de analiză a economiei – direcție de sporire a competitivității și creșterii economice*. În: Meridian Ingineresc. Chișinău, nr. 4, 2009, p. 92.
2. *Anuarul Statistic al Republicii Moldova*. <http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=263&id=2193>
3. *Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei*.
<http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=385&>
4. *Situația social-economică a Republicii Moldova*.
<http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=263&id=2209>.